

KRÍZOVÝ MANAŽMENT V DOPRAVE NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Slavomír PONIŠT¹

Anotácia: Článok je zameraný na krízový manažment v doprave. Sú uvedené úlohy a ciele krízového manažmentu. Ďalej pojednáva o pôsobnosti MDPT SR.

Kľúčové slová: krízový manažment, krízové riadenie, krízový štáb

Summary:

Key words:

1. ÚVOD

Pri súčasnom pohľade na realitu dopravy vzniká súčasne nezávisle na našej vôli rad krízových javov, ktoré vyvolávajú problémy v riadení dopravných procesov. V Európe i v Slovenskej republike sú obrovské a na mnohých úsekoch majú rastúci trend. Spôsobujú škody a materiálne straty, ako aj straty na ľudských životoch. Na vzniknuté krízové javy nie je možné reagovať náhodne a bez prípravy. Rad konkrétnych opatrení na zvýšenie bezpečnosti a spoľahlivosti dopravných procesov, vytvorenie osobitných síl a prostriedkov, stanovenie jednoznačných metodických postupov a technológií môže obmedziť početnosť negatívnych skutočností v doprave a znížiť škody a straty, aj keď ich nemôžeme úplne vylúčiť.

Krízový manažment by mal vystupovať ako sféra rozhodných preventívnych a prípravných programov, riadiacich rozhodnutí a činnosti, profesionálnej zodpovednosti za príslušný úsek a zároveň účinnej a účelnej obnovy. Úlohou krízových manažérov je pohotovo, rýchlo a úspešne meniť „reálnu“ hrozbu na „možné“ ohrozenie. V prípade vzniku krízy musí krízový manažment minimalizovať ľudské a materiálové straty. Skutočne špičkový krízový manažér by mal byť schopný riadiť krízu ako prostriedok spôsobujúci najočakávanejšiu zmenu a v krajnom prípade zároveň ako aj nástroj urýchlenia vývoja.

---

¹ Ing. Slavomír Poništ, doktorand Katedry technických vied a informatiky Fakulty špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, Ul. 1.mája 32, 011 17 Žilina, tel.: 0903596808, e-mail: ponist.s@zoznam.sk

2. ÚLOHY A CIELE KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU

Krízový manažment už dnes predstavuje logicky usporiadaný súbor poznatkov o možných krízach, ich príčinách i dôsledkoch, ale tiež o princípoch, metódach a postupoch ich riešenia. Je to teda interdisciplinárny vedný odbor, ktorý sa zaoberá riadením ako cieľavedomou činnosťou ľudí a jeho poslaním je vytvoriť metodológiu riadenia s dôrazom na dosiahnutie efektívnosti tejto činnosti vo vzťahu k vytýčenému cieľu, t.j. ochrane ľudského spoločenstva, životného prostredia a materiálových hodnôt pred účinkami kríz. Zároveň je to tiež druh činnosti alebo sústava aktivít, ktorými manažéri dosahujú uvedený cieľ. Má koordinačný charakter, zjednocuje a usmerňuje ľudí rôznych profesií.

Hlavnou úlohou krízového manažmentu je:

- analýza možných rizikových javov,
- prevencia (predchádzanie vzniku krízových javov),
- vytvorenie predpokladov na riadenie kríz (aktívna reakcia na ešte len vznikajúcu krízu),
- pripravenosť na zásah (na všetkých úrovniach a v ktoromkoľvek čase).

Ciele krízového manažmentu:

- sformulovať predpokladaný vývoj a samotný priebeh možnej krízy:
  - vypracovať varianty vývoja krízy (vyhodnotiť silné a slabé stránky krízy),
  - analyzovať varianty zo systémového pohľadu a z hľadiska účasti jednotlivých subjektov na kríze (negatívne pôsobenie dôsledkov krízy),
- prijať adekvátne riešenia, ktoré by boli použité v prípade vzniku krízy,
- dostať krízu pod kontrolu.

3. KRÍZOVÝ MANAŽMENT V MDPT SR

Vrcholovú úroveň manažmentu v doprave predstavuje MDPT SR, ktoré je ústredným orgánom štátnej správy na tomto úseku. Vykonáva štátnu správu v rozsahu svojej pôsobnosti a podieľa sa na tvorbe jednotnej štátnej politiky. Okrem koncepcnej, legislatívnej, správnej a kontrolnej činnosti v jednotlivých druhoch dopravy má kompetencie aj vrcholového orgánu krízového riadenia.

Krízový manažment MDPT SR je možné členiť na:

- profesionálnu zložku krízového manažmentu (Odbor krízového riadenia), ktorá je tvorená profesionálnymi krízovými manažérmi zaoberajúcimi sa analýzou rizík v dopravných procesoch, prevenciou vzniku krízových javov v doprave a prípravou optimálnych podmienok na ich riešenie, ako aj samotným riešením kríz,
- pracovný orgán MDPT SR určený na riešenie krízových javov (Krízový štáb MDPT SR), ktorý je tvorený vrcholovými manažérmi MDPT SR (predseda – minister DPT SR, podpredsedovia – štátni tajomníci MDPT SR, členovia – generálni riaditelia sekcií, riaditelia odborov, pracovníci odboru krízového riadenia, ďalší zamestnanci MDPT SR podľa špecifických podmienok konkrétneho krízového javu).

Pôsobnosť a hlavné úlohy krízového manažmentu nie sú jednoznačne dané. Teória krízového manažmentu ponúka dva základné prístupy k ich definovaniu. Prvý prístup predpokladá, že krízoví manažéri majú kompetencie na riešenie všetkých krízových javov, ktoré sa môžu v danom odbore činnosti vyskytnúť a riešia ich komplexne od analýzy krízového javu až po jeho vyriešenie. Druhý prístup predpokladá, že krízoví manažéri majú za úlohu analyzovať krízové javy, vytvárať podmienky na riešenie vzniknutých kríz a samotné riešenie je v kompetencií odborných orgánov, ktoré riadia príslušný úsek v období bez kríz. Existuje však aj skupina teoretikov manažmentu, ktorí tvrdia, že každý manažér musí byť schopný riešiť úlohy na zverenom úseku počas rutinej činnosti, ale aj počas krízy. V podmienkach MDPT SR sa javí ako najvýhodnejší druhý prístup, t.j. kombinovaný spôsob pripravenosti na riešenie krízových javov.

Pôsobnosť a hlavné úlohy Odboru krízového riadenia MDPT SR:

- zabezpečovanie pripravenosti ministerstva na riešenie krízových javov na úseku dopravy, pôšt a telekomunikácií a dopravná a telekomunikačná podpora ostatných rezortov pri riešení krízových stavov vyhlásených vládou SR a ostatnými kompetentnými orgánmi,
- koordinácia činnosti organizačných súčasti ministerstva a plnenie špecifických úloh na úseku obranného plánovania a civilného núdzového plánovania,
- zabezpečovanie činnosti Krízového štábu MDPT SR a plnenie úlohy jeho sekretariátu,
- analýza rizík v predmetnej oblasti, ich znižovanie a vykonávanie preventívnych opatrení v spolupráci s príslušnými sekciami,

- spracovanie krízových plánov v rámci systému hospodárskej mobilizácie, určovanie subjektov hospodárskej mobilizácie v rámci rezortu dopravy, pôšt a telekomunikácií SR,
- plánovanie, zabezpečovanie a kontrolovanie prípravy dopravnej sústavy, pôšt a telekomunikácií na krízové stavy,
- vedie aktuálnu dokumentáciu o dopravnej a telekomunikačnej infraštruktúre pre krízové stavy,

Pôsobnosť a hlavné úlohy Krízového štábu MDPT SR v prípravnom období :

- jedným z rozhodujúcich faktorov, ktorý bezprostredne ovplyvňuje úroveň riešenia krízových javov sú preventívne opatrenia. Vykonanie preventívnych opatrení a vytvorenie účinných mechanizmov môže minimalizovať straty a škody.
  - analyzuje a vyhodnocuje riziká a ohrozenia, navrhuje preventívne opatrenia na ich zníženie alebo odstránenie,
  - kontroluje plnenie úloh a opatrení uložených vládou v oblasti dopravy, pôšt a telekomunikácií na úseku prípravy na riešenie krízových stavov,
  - podieľa sa na príprave a uskutočňovaní opatrení na zabezpečenie obrany štátu a na kontrole prípravy a plnenia týchto opatrení,
  - zabezpečuje plnenie úloh rezortu v rozvoji systému obrany štátu,
  - pripravuje návrhu a podklady potrebné pre obranné plánovanie,
  - zabezpečuje plnenie úloh rezortu pri príprave obrannej infraštruktúry,
  - kontroluje plnenie úloh v oblasti zabezpečenia výrobných kapacít, skladovacích kapacít a zásob potrebných na obranu štátu v rezorte,

Počas krízových stavov Krízový štáb MDPT SR vykonáva tieto úlohy :

- príklady krízových situácii veľkého rozsahu, ktoré rieši MDPT SR: prírodné katastrofy, priemyselne havárie, nehody vplyvom ľudského faktora.
  - pripravuje návrhy opatrení na riešenie krízovej situácie a podklady pre prijímanie rozhodnutí v ústrednom krízovom štábe, resp. vo vláde Slovenskej republiky,
  - spolupracuje s Bezpečnostnou radou Slovenskej republiky pri príprave opatrení,

- navrhuje ústrednému krízovému štábu, resp. vláde použitie účelovej rezervy finančných prostriedkov na riešenie krízovej situácie a odstraňovanie jej následkov,
- vyhodnocuje postupy riešenia krízovej situácie, zovšeobecňuje získané skúsenosti a využíva ich pri svojej činnosti,
- zabezpečuje plnenie úloh ochrany a obrany stavieb a budov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov na obranu štátu, ktorých ochrana a obrana bola ministerstvu určená vládou SR,

KRÍZOVÝ MANAŽMENT	
Riešenie následkov nehôd a krízových situácií	
PREVENCIA	
ZÁCHRANNÉ A LIKVIDAČNÉ PRÁCE	POLITICKÉ A VOJENSKÉ OPATRENIA

Tab. č. 1 Pôsobnosť krízového manažmentu

4. ZÁVER

Úloha krízového manažmentu v doprave je zrejmalá. Netreba zabúdať, že súčasťou vrcholovej úrovne riadenia v jednotlivých druhoch dopravy sú generálne riaditeľstvá rozhodujúcich dopravcov a organizácií zabezpečujúcich údržbu, rekonštrukciu a stavbu dopravnej infraštruktúry. Prevažná väčšina uvedených právnických osôb je zároveň aj subjektom hospodárskej mobilizácie a plní aj rad ďalších úloh na úseku prípravy na obranu a ochranu, ktoré sú stanovené všeobecne záväznými právnymi normami.

POUŽITÁ LITERATÚRA

[1] Šimák, L.: Krízový manažment vo verejnej správe, FŠI ŽU, Žilina, 2001, ISBN 80-88829-13-5

[2] HOFREITER, L.: Bezpečnostný manažment. Skriptá. Žilina, 2002, ISBN 80-7100-953-9

[3] GOZORA, V.: Krízový manažment. SPU v Nitre, 2000, ISBN 80-7137-802-X.

[4] www.telecom.gov.sk

 **LOGISTICKÝ
MONITOR**

Internetové noviny pre rozvoj
logistiky na Slovensku.

ISSN: 1336-5851